

Grondwettelijk Hof

**Arrest nr. 109/2026
van 24 september 2026
Rolnummer : 8546**

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 622 van het Wetboek van strafvordering, gesteld door de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Luik.

Het Grondwettelijk Hof,

samengesteld uit de voorzitters Pierre Nihoul en Joséphine Moerman, en de rechters Thierry Giet, Michel Pâques, Yasmine Kherbach, Danny Pieters, Sabine de Bethune, Emmanuelle Bribosia, Willem Verrijdt, Katrin Jadin, Magali Plovie en Frank Fleerackers, bijgestaan door griffier Nicolas Dupont, onder voorzitterschap van voorzitter Pierre Nihoul,

wijst na beraad het volgende arrest :

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag en rechtspleging

Bij arrest van 2 oktober 2025, waarvan de expeditie ter griffie van het Hof is ingekomen op 16 oktober 2025, heeft de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 622 van het Wetboek van strafvordering de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het ten gunste van de verzoeker tot herstel in eer en rechten niet voorziet in de mogelijkheid voor de kamer van inbeschuldigingstelling, die over het verzoek tot eerherstel moet beslissen, om de verzoeker te ontslaan van de voorwaarde van volledige betaling van de geldstraffen en de gerechtskosten, voor zover hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om aan de verplichtingen te voldoen, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit dat niet aan hem kan worden toegeschreven ? ».

De Ministerraad, bijgestaan en vertegenwoordigd door mr. Philippe Schaffner, advocaat bij de balie te Brussel, heeft een memorie ingediend.

Bij beschikking van 1 juli 2026 heeft het Hof, na de rechters-verslaggevers Thierry Giet en Sabine de Bethune te hebben gehoord, beslist dat de zaak in staat van wijzen was, dat geen terechtzitting zou worden gehouden, tenzij de Ministerraad binnen zeven dagen na ontvangst

van de kennisgeving van die beschikking een verzoek om te worden gehoord, zou hebben ingediend, en dat, behoudens zulk een verzoek, de debatten na die termijn zouden worden gesloten en de zaak in beraad zou worden genomen.

Aangezien geen enkel verzoek tot terechtzitting werd ingediend, is de zaak in beraad genomen.

De bepalingen van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof met betrekking tot de rechtspleging en het gebruik van de talen werden toegepast.

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeschil

De verzoekende partij voor het verwijzende rechtscollege heeft drie veroordelingen opgelopen : een eerste veroordeling uitgesproken in 2000 door de Politierechtbank te Brussel, voor overtredingen inzake het wegverkeer; een tweede veroordeling gewezen in 2012 door de correctionele rechtbank te Eupen, voor misdrijven met betrekking tot verdovende middelen en diefstal; en een derde veroordeling in 2015 door de Politierechtbank te Luik, afdeling Verviers, wegens rijden onder invloed van alcohol.

Op 20 mei 2021 dient zij een aanvraag tot herstel in eer en rechten in bij de kamer van inbeschuldigingstelling van het Hof van Beroep te Luik, het verwijzende rechtscollege.

Artikel 622 van het Wetboek van strafvordering legt als voorwaarde voor het herstel in eer en rechten op dat de veroordeelde alle vrijheidsstraffen heeft uitgevoerd en alle geldstraffen die te zijnen aanzien zijn uitgesproken, heeft gekweten. Indien de straffen verjaard zijn, kan het herstel in eer en rechten enkel worden uitgesproken wanneer de niet-uitvoering niet aan de veroordeelde toe te schrijven is.

Het verwijzende rechtscollege stelt vast dat de verzoekende partij de gevangenisstraf en het verval van het recht tot sturen waartoe zij is veroordeeld, heeft uitgevoerd.

Het merkt echter ook op dat de bijzondere verbeurdverklaring een geldstraf is zoals bedoeld in artikel 622 van het Wetboek van strafvordering, en stelt vast dat de correctionele rechtbank te Eupen, bij vonnis van 22 oktober 2021, ten laste van de verzoekende partij een verbeurdverklaring bij equivalent van een som van 25 460 euro heeft bevolen.

De verzoekende partij voor het verwijzende rechtscollege kwijt zich van de betaling van die som door maandelijkse stortingen van 20 tot 50 euro in het kader van een door de Federale Overheidsdienst Financiën toegekend afbetalingsplan. Op de dag van de uitspraak van het verwijzingsarrest was zij nog een saldo van 21 500 euro verschuldigd. Aangezien de verzoekende partij voor het verwijzende rechtscollege thans een inkomen van 1 200 euro van het ziekenfonds ontvangt, lijkt het volgens dat rechtscollege onmogelijk dat de volledige terugbetaling van het saldo van haar schuld binnen een redelijke termijn kan plaatsvinden.

Het verwijzende rechtscollege raadt haar aan een genadeverzoek in te dienen om een kwijtschelding of een vermindering van de straf te verkrijgen.

Het verwijzende rechtscollege oordeelt dat de uit artikel 622 van het Wetboek van strafvordering voortvloeiende vereiste volgens welke de veroordeelde de geldstraffen en de gerechtskosten volledig moet hebben betaald opdat hij in eer en rechten kan worden hersteld, mogelijk de veroordeelden die zich in de blijvende en onvrijwillige onmogelijkheid bevinden om zich van die betaling te kwijten terwijl zij hun vrijheidsstraf hebben uitgevoerd en zich sindsdien onberispelijk hebben gedragen, permanent van het herstel in eer en rechten kan uitsluiten.

Het verwijzende rechtscollege stelt vast dat artikel 623 van het Wetboek van strafvordering in een verplichting voorziet om de burgerlijke partij te vergoeden en dat uit de rechtspraak blijkt dat de veroordeelde wordt geacht aan die voorwaarde te hebben voldaan wanneer de geleden schade is hersteld door middel van een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt, hetgeen niet het geval is voor strafrechtelijke schulden. Die bepaling voorziet bovendien erin dat het bevoegde rechtscollege de veroordeelde

van die voorwaarde kan ontslaan indien hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om zich van die verplichtingen te kwijten, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit dat niet aan hem toe te schrijven is. Het kan ook het gedeelte bepalen van de betaling dat de veroordeelde moet hebben voldaan alvorens hem herstel in eer en rechten kan worden toegestaan.

Het verwijzende rechtscollege oordeelt dat de in het geding zijnde bepaling een verschil in behandeling creëert onder de veroordeelden die de niet-geldelijke straffen hebben uitgevoerd naargelang zij over voldoende financiële middelen beschikken om hun strafrechtelijke schuld terug te betalen dan wel zich in een kwetsbare situatie bevinden. Het voert aan dat dat verschil in behandeling niet berust op overwegingen met betrekking tot het latere gedrag van de veroordeelde, maar enkel op diens economische draagkracht, en dat het bepaalde personen in een situatie van maatschappelijke en professionele marginalisering houdt. Volgens het verwijzende rechtscollege is die situatie in strijd met het doel van het herstel in eer en rechten, dat erin bestaat de re-integratie te bevorderen, en brengt die de mogelijkheid van de veroordeelden om zich volledig van de betaling van de verschuldigde sommen te kwijten, in het gedrang.

Het verwijzende rechtscollege oordeelt dat er andere oplossingen bestaan, zoals de mogelijkheid tot herstel in eer en rechten onder voorwaarde van een toegekend afbetalingsplan en de inachtneming van de door de verzoekende partij geleverde inspanningen.

III. *In rechte*

– A –

A.1. De Ministerraad voert in hoofdorde aan dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet nuttig is voor de oplossing van het geschil. Hij beklemtoont dat die vraag betrekking heeft op een lacune in de wetgeving en dat, zelfs indien het Hof zou vaststellen dat die lacune discriminerend is, een dergelijke vaststelling niet van belang zou zijn voor de oplossing van het geschil, aangezien het beginsel van de wettigheid van de straffen de wetgever verplicht om op te treden teneinde de discriminatie te herstellen. Niets laat echter toe te voorspellen welke nieuwe voorwaarden de wetgever zou vaststellen om de veroordeelden van de verplichting bedoeld in artikel 622 van het Wetboek van strafvordering te ontslaan, noch op welke datum die voorwaarden in werking zouden treden.

De Ministerraad stelt bovendien dat niet uit de prejudiciële vraag blijkt welke categorieën van personen moeten worden vergeleken, zodat zij onontvankelijk moet worden verklaard.

A.2. De Ministerraad doet in ondergeschikte orde gelden dat de hypothetische lacune haar oorsprong niet zou vinden in de in het geding zijnde bepaling, maar in artikel 623 van het Wetboek van strafvordering, waarvan het toepassingsgebied volgens het verwijzende rechtscollege tot geldstraffen zou moeten worden uitgebreid.

Volgens de Ministerraad steunt het verwijzende rechtscollege zijn prejudiciële vraag op een vergelijking tussen de artikelen 622 en 623 van het Wetboek van strafvordering. Hij brengt in herinnering dat het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, op zich geen discriminatie inhoudt. Aangezien de eerste voormelde bepaling betrekking heeft op strafrechtelijke verplichtingen en de tweede op burgerrechtelijke verplichtingen, zou de redenering van het verwijzende rechtscollege volgens hem niet pertinent zijn.

A.3. De Ministerraad oordeelt in meer ondergeschikte orde dat de twee categorieën van personen die in de motieven van het verwijzingsarrest worden vergeleken, niet vergelijkbaar zijn. In de door het verwijzende rechtscollege beoogde hypothese hebben de personen die over voldoende financiële middelen beschikken, volgens de Ministerraad, al hun straffen uitgevoerd, in tegenstelling tot de personen die zich in een kwetsbare situatie bevonden.

De Ministerraad stelt voorts dat het in het geding zijnde verschil in behandeling op een objectief criterium van onderscheid berust, namelijk het al dan niet uitgevoerd hebben van de uitgesproken geldstraffen. Dat criterium is eveneens pertinent aangezien het doel van het herstel in eer en rechten enkel erin bestaat de veroordeelde die aan het gerecht heeft voldaan, toe te laten opnieuw een rechtspositie te vinden die vrij is van elke stigmatisering gelinkt aan vroegere veroordelingen.

De maatregel heeft bovendien geen onevenredige gevolgen aangezien de strafrechter, krachtens artikel 7, § 2, van het Strafwetboek, de straf van de bijzondere verbeurdverklaring moeten vaststellen door rekening te houden met het doel van maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader, door te zoeken naar een rechtvaardige proportionaliteit tussen het misdrijf en de straf, en door de ongewenste neveneffecten van de straf ten aanzien van de rechtstreeks betrokken personen in overweging te nemen. Uit artikel 42 van hetzelfde Wetboek blijkt bovendien dat het bedrag van de bijzondere verbeurdverklaring in verhouding staat met de vermogensvoordelen die de veroordeelde rechtstreeks uit het misdrijf heeft verkregen. De Ministerraad leidt daaruit af dat alle veroordeelde personen in beginsel in staat moeten zijn hun geldstraffen uit te voeren. Volgens hem kan niet worden aanvaard dat kwetsbare personen aldus van de uitoefening van een gepersonaliseerde en evenredige straf kunnen worden ontslaan, terwijl andere personen die tot dezelfde straf zijn veroordeeld daarvan niet zouden kunnen worden ontslaan. Die situatie zou erop neerkomen dat een onverantwoord verschil in behandeling wordt gecreëerd tussen die twee categorieën van personen op grond van een criterium van onderscheid dat niet pertinent is, aangezien de bijzondere omstandigheden waarin de veroordeelden zich bevinden, reeds in aanmerking werden genomen bij het bepalen van het bedrag van de straf.

De Ministerraad merkt tot slot op dat de personen die tot een vermogensstraf zijn veroordeeld, in elk geval genade kunnen vragen aan de Koning.

– B –

Ten aanzien van de in het geding zijnde bepaling

B.1. De prejudiciële vraag heeft betrekking op artikel 622 van het Wetboek van strafvordering, dat bepaalt :

« De veroordeelde moet de vrijheidsstraffen hebben ondergaan en de geldstraffen hebben gekweten, tenzij die straffen krachtens het recht van genade kwijtgescholden zijn, of, indien zij voorwaardelijk zijn uitgesproken of voorwaardelijk zijn geworden bij genademaatregel, als niet bestaande worden beschouwd. Is de straf verjaard, dan kan de veroordeelde alleen in eer en rechten hersteld worden wanneer de niet-uitvoering niet aan hem te wijten is ».

B.2.1. De in het geding zijnde bepaling maakt deel uit van de regeling van het herstel in eer en rechten, waarbij, mits de wettelijk bepaalde voorwaarden zijn vervuld, door een rechterlijke beslissing ten voordele van een bepaald persoon voor de toekomst een einde wordt gemaakt aan de strafrechtelijke gevolgen van een veroordeling tot een criminele, een correctionele of een politiestraf.

B.2.2. Het herstel in eer en rechten is een maatregel waarbij de wetgever voornamelijk een doelstelling van maatschappelijke reclassering nastreeft. Bij de wet van 25 april 1896 « op het

eerherstel in strafzaken » werd de figuur van het eerherstel gezien als een moreel herstel dat door de openbare macht wordt toegekend aan een veroordeelde wiens gedrag onberispelijk is geweest (*Pasin.*, 1896, p. 111).

De parlementaire voorbereiding van die wet vermeldt :

« Onze wetgeving heeft weliswaar de wettelijke eerloosheid afgeschaft; maar zij heeft niet kunnen beletten dat er in de publieke opinie vaak een smet rust op een veroordeling, ongeacht de uitgesproken straf. Zelfs bepaalde politieovertredingen kunnen de eer aantasten. Die smet blijft ook na de straf bestaan; zij weegt op het verdere leven van de veroordeelde, verlengt de boetedoening tot ver voorbij wat maatschappelijk nodig is en is te vaak niet alleen een belemmering voor moreel herstel, maar ook een fatale oorzaak van herhaling.

In die opvatting biedt het herstel in eer en rechten de veroordeelde het uitzicht op een plechtige beslissing die de smet wegneemt en hem zijn eer en het genot van zijn burgerrechten teruggeeft. De hoop op een volledige hernieuwing, waarmee de veroordeelde beloond wordt voor zijn inspanning, is voor hem een des te kostbaardere aansporing tot een goed gedrag daar, volgens dit stelsel, het herstel in eer en rechten geen gunst meer is, maar een verworven recht, dat onder de bescherming van het gerecht staat » (*ibid.*, eigen vertaling).

Ook bij de wet van 7 april 1964 « betreffende de uitwissing van veroordelingen en het eerherstel in strafzaken » werd gesteld dat « de nieuwe wetgeving [tegemoetkomt] aan het verlangen van vergeving voor de veroordeelde » en « dit is trouwens in het belang van de maatschappelijke rust » (*Parl. St.*, Senaat, 1962-1963, nr. 186, p. 2). Herstel in eer en rechten dient bijgevolg zowel het belang van de veroordeelde als het belang van de maatschappij.

B.2.3. Eenieder die is veroordeeld tot een straf komt in aanmerking voor herstel in eer en rechten, ongeacht of het gaat om een criminele, een correctionele of een politiestraf, met uitzondering van die straffen die vatbaar zijn voor uitwissing overeenkomstig de artikelen 619 en 620 van het Wetboek van strafvordering (artikel 621).

De veroordeelde moet in beginsel de vrijheidsstraffen hebben ondergaan en de geldstraffen volledig hebben gekweten (artikel 622).

Tevens moet hij alle in het vonnis vastgestelde verplichtingen inzake teruggave, schadevergoeding en betaling van kosten hebben voldaan (artikel 623). Artikel 623, tweede lid, bepaalt dat « het hof dat over het verzoek tot eerherstel moet beslissen, [...] de veroordeelde evenwel van deze voorwaarde [kan] ontslaan, indien hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid

verkeerde om aan de verplichtingen te voldoen hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan hij geen schuld heeft. Het hof kan in dat geval, onverminderd de rechten van de schuldeisers, ook het gedeelte bepalen van de teruggave, de schadevergoeding, de gerechtskosten en het passief, dat de veroordeelde moet hebben voldaan alvorens hem herstel in eer en rechten kan worden toegestaan ».

Ten slotte moet de betrokkene een proeftijd ondergaan, gedurende welke hij een vaste verblijfplaats in België of in het buitenland moet hebben gehad, blijk moet hebben gegeven van verbetering en van goed gedrag moet zijn geweest (artikel 624).

B.2.4. Herstel in eer en rechten heeft tot gevolg dat voor de toekomst een einde wordt gemaakt aan de strafrechtelijke gevolgen van de veroordeling, aldus bepaald bij artikel 634 van het Wetboek van strafvordering :

« Herstel in eer en rechten doet voor het toekomstige alle gevolgen van de veroordeling ophouden in de persoon van de veroordeelde, onverminderd de rechten door derden verkregen,

Met name :

Het doet in de persoon van de veroordeelde de onbekwaamheden ophouden die uit de veroordeling zijn voortgevloeid;

Het verhindert dat die beslissing als grondslag dient voor de herhaling, een beletsel vormt voor de voorwaardelijke veroordeling of in de uittreksels uit het strafregister of uit het militair stamboek wordt vermeld;

Het herstelt de veroordeelde niet in de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en betrekkingen die hij door afzetting verloren heeft;

Het ontheft hem niet van de onwaardigheid om te erven;

Het verhindert noch de rechtsvordering tot echtscheiding of tot scheiding van tafel en bed, noch de rechtsvordering tot schadevergoeding, die op de rechterlijke beslissing gegrond is ».

B.2.5. De verzoekende partij voor het verwijzende rechtscollege heeft haar straf van bijzondere verbeurdverklaring, die een bijkomende straf met een vermogensrechtelijk karakter is, niet uitgevoerd.

Artikel 42 van het Strafwetboek bepaalt :

« Bijzondere verbeurdverklaring wordt toegepast :

1° Op de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, en op die welke gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf, wanneer zij eigendom van de veroordeelde zijn;

2° Op de zaken die uit het misdrijf voortkomen[;]

3° Op de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, op de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit de belegde voordelen ».

Artikel 7, § 2, van hetzelfde Wetboek bepaalt bovendien :

« Bij de keuze van de straf en het bepalen van de strafmaat, streeft de rechter de volgende doelen na :

1° het uiting geven aan de maatschappelijke afkeuring ten aanzien van de overtreding van de strafwet;

2° het bevorderen van het herstel van het maatschappelijk evenwicht en van het herstel van de door het misdrijf veroorzaakte schade;

3° het bevorderen van de maatschappelijke rehabilitatie en re-integratie van de dader;

4° het beschermen van de maatschappij.

Binnen de grenzen van de wet moet de rechter naar een rechtvaardige proportionaliteit tussen het misdrijf en de straf zoeken.

Alvorens een straf uit te spreken, moet de rechter deze doelstellingen in overweging nemen, maar ook de ongewenste neveneffecten van de straf ten aanzien van de rechtstreeks betrokken personen, hun omgeving en de samenleving ».

Ten aanzien van de ontvankelijkheid van de prejudiciële vraag

B.3.1. De Ministerraad voert aan dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet nuttig is voor de oplossing van het bodemgeschil, aangezien, zelfs indien het Hof het bestaan van een discriminerende lacune zou vaststellen, het beginsel van de wettigheid van de straffen de wetgever verplicht om op te treden teneinde de discriminatie te herstellen en dat derhalve niet kan worden voorspeld welke nieuwe voorwaarden hij zou vastleggen om de veroordeelden te ontslaan van de verplichting bedoeld in artikel 622 van het Wetboek van strafvordering.

B.3.2. In de regel komt het het verwijzende rechtscollege toe te oordelen of het antwoord op de prejudiciële vraag nuttig is voor het oplossen van het geschil. Alleen indien dat klaarblijkelijk niet het geval is, kan het Hof beslissen dat de vraag geen antwoord behoeft.

B.3.3. Hoewel het in geval van vaststelling van een lacune aan de wetgever zal toekomen om op te treden, kan het verwijzende rechtscollege in afwachting van dat optreden een einde maken aan de schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in de hypothese waarin die vaststelling in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen is uitgedrukt.

De exceptie van onontvankelijkheid houdt dus verband met de grond van de zaak.

Daaruit volgt dat het antwoord op de prejudiciële vraag niet klaarblijkelijk onnuttig is voor de oplossing van het geschil dat hangende is voor het verwijzende rechtscollege.

Ten gronde

B.4. De prejudiciële vraag heeft betrekking op de bestaanbaarheid van artikel 622 van het Wetboek van strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, al dan niet in samenhang gelezen met artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in zoverre het niet voorziet in de mogelijkheid voor de kamer van inbeschuldigingstelling, die over een aanvraag tot herstel in eer en rechten moet beslissen, om de verzoeker te ontslaan van de voorwaarde van volledige betaling van de geldstraffen en de gerechtskosten wanneer hij in de onmogelijkheid verkeert om zich van die betaling te bevrijden, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit dat niet aan hem kan worden toegeschreven.

B.5. De prejudiciële vraag heeft geen betrekking op een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedureregels in verschillende omstandigheden, in tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, maar op de gelijke behandeling, wat betreft de voorwaarden voor het herstel in eer en rechten, van diegenen die in de onmogelijkheid verkeren om zich van de volledige betaling van de geldstraffen en gerechtskosten te bevrijden en zij die dat wel kunnen.

B.6. Uit artikel 623, tweede lid, van het Wetboek van strafvordering blijkt dat het bevoegde rechtscollege de veroordeelde kan ontslaan van de voorwaarde met betrekking tot de betaling van de gerechtskosten, indien die laatste aantoon dat hij in de onmogelijkheid verkeerde om zich te bevrijden hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan hij geen schuld heeft.

Daaruit volgt dat de prejudiciële vraag, in zoverre zij betrekking heeft op de gerechtskosten, op een verkeerd uitgangspunt steunt.

B.7.1. De artikelen 10 en 11 van de Grondwet waarborgen het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie.

Het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie sluit niet uit dat een verschil in behandeling tussen categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is. Dat beginsel verzet zich overigens ertegen dat categorieën van personen die zich ten aanzien van de betwiste maatregel in wezenlijk verschillende situaties bevinden, op identieke wijze worden behandeld zonder dat daarvoor een redelijke verantwoording bestaat.

Het bestaan van een dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld rekening houdend met het doel en de gevolgen van de betwiste maatregel en met de aard van de ter zake geldende beginselen; het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie is geschonden wanneer vaststaat dat er geen redelijk verband van evenredigheid bestaat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel.

B.7.2. Artikel 14 van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens heeft geen autonome werking omdat het enkel geldt voor het « genot van de rechten en vrijheden » die in het Verdrag zijn vermeld (EHRM, grote kamer, 19 februari 2013, *X e.a. t. Oostenrijk*, ECLI:CE:ECHR:2013:0219JUD001901007, § 94).

Het verwijzende rechtscollege vermeldt geen andere bepalingen van het Europees Verdrag voor de rechten van de mens, in samenhang gelezen met artikel 14 ervan. Bijgevolg onderzoekt het Hof de prejudiciële vraag niet in zoverre zij betrekking heeft op de schending van artikel 14 van het Verdrag, in samenhang gelezen met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

B.8. De Ministerraad voert aan dat het verwijzende rechtscollege het Hof verzoekt de personen die al hun straffen hebben uitgevoerd en de personen die niet al hun straffen hebben uitgevoerd te vergelijken, en dat die twee categorieën van personen niet vergelijkbaar zouden zijn.

Verschil en niet-vergelijkbaarheid mogen niet worden verward. De omstandigheid dat de eerste categorie van personen bedoeld in de prejudiciële vraag al haar straffen heeft uitgevoerd, in tegenstelling tot de tweede categorie, kan weliswaar een element zijn in de beoordeling van een verschil in behandeling, maar zij kan niet volstaan om tot de niet-vergelijkbaarheid te besluiten, anders zou de toetsing aan het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie van elke inhoud worden ontdaan. De twee beoogde categorieën van personen zijn vergelijkbaar, ten aanzien van het doel van het herstel in eer en rechten, aangezien zij hun vrijheidsstraffen of alternatieve straffen hebben ondergaan, zich onberispelijk hebben gedragen en beterschap hebben betoond.

B.9. Zoals in B.2.2 is vermeld, streeft het herstel in eer en rechten een doel van maatschappelijke reclassering na. Dat herstel is voorbehouden aan de veroordeelde die zich door een onberispelijk gedrag waardig heeft getoond en « is in de eerste plaats de vaststelling door de rechterlijke macht dat de veroordeelde beterschap heeft betoond » (Cass., 24 oktober 1910, *Arr. Cass.*, 1910, I, p. 461). De wetgever heeft het herstel in eer en rechten niet afhankelijk gesteld van het inkomen of het vermogen van de verzoekende partij, maar van haar gedrag en haar reclasseringsmogelijkheden.

B.10. Artikel 622 van het Wetboek van strafvordering laat de bevoegde rechtscolleges niet toe om rekening te houden met de kwetsbare situatie van de verzoekende partijen tot herstel in eer en rechten, noch met elk ander feit dat niet aan hen toe te schrijven is, om hen te ontslaan van de voorwaarde van volledige betaling van de geldstraffen, zelfs indien zij aantonen dat zij hun andere straffen hebben uitgevoerd, dat zij beterschap hebben betoond en dat zij geleidelijk overgaan tot de betaling van hun geldstraffen.

B.11. De onmogelijkheid om, in het kader van het verzoek tot herstel in eer en rechten, de veroordeelde te ontslaan van de voorwaarde van volledige betaling van de geldstraffen, heeft geen gevolgen voor de verplichting voor die veroordeelde om die geldstraffen te betalen. Zelfs

indien het Hof van Beroep de mogelijkheid zou hebben om de veroordeelde te ontslaan van de voorwaarde van volledige betaling van de geldstraffen, dan nog zou die laatste die geldstraffen verder moeten betalen. De onmogelijkheid om de veroordeelde te ontslaan van de voorwaarde van de volledige betaling, kan net ertoe leiden dat de kans dat de veroordeelde in de praktijk zijn verplichtingen vervult, afneemt.

De in het geding zijnde bepaling heeft immers tot gevolg dat zij bijdraagt aan het feit dat de verzoekende partijen tot herstel in eer en rechten in een situatie van economische kwetsbaarheid blijven, en dat zij zowel hun reclasseringsmogelijkheden als de betaling van de aan de gemeenschap verschuldigde sommen in het gedrang brengt. Het herstel in eer en rechten maakt het immers, voor de betrokken personen, gemakkelijker om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt, hetgeen uitzicht biedt op inkomsten en hetgeen de aanzuivering van de aan de gemeenschap verschuldigde schuld versnelt. Het uitoefenen van een beroepsactiviteit laat hen bovendien toe om meer sociale contacten te hebben en hun bijdrage aan het creëren van welvaart te vergroten.

In de hypothesen zoals die welke in het geding is voor het verwijzende rechtscollege, is het einde van de afbetaling van de schuld van de veroordeelde dermate veraf dat die laatste gedurende een termijn die elke redelijke tijdspanne overschrijdt, wordt uitgesloten van het herstel in eer en rechten. Die situatie brengt evenzeer het uitzicht op maatschappelijke reclassering van oudere personen in het gedrang.

B.12. In tegenstelling tot wat de Ministerraad aanvoert, houdt de omstandigheid dat de verbeurdverklaringsstraf, met toepassing van artikel 42, 3°, van het Strafwetboek, evenredig is met de vermogensvoordelen die uit het misdrijf verkregen zijn, niet in dat zij evenredig zou zijn met de huidige financiële draagkracht van de veroordeelde. De individualisering bij de vaststelling van de straf loopt niet vooruit op de evenredigheid van de uitsluiting die voortvloeit uit de in het geding zijnde bepaling ten aanzien van personen die zich in de onmogelijkheid bevinden om zich te bevrijden van de betaling van de uit de vermogensstraf voortkomende schuld, hetzij wegens hun onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan zij geen schuld hebben.

B.13. Het herstel in eer en rechten heeft bovendien tot gevolg dat de veroordeelde opnieuw de rechten geniet die hem werden ontnomen door de veroordeling. Het laat hem onder meer toe

toegang te hebben tot openbare en private tewerkstellingen die vereisen dat hij niet veroordeeld is geweest tot enige correctionele of criminele straf, zoals bedoeld in artikel 7 van het Strafwetboek. Zodoende vergemakkelijkt het herstel in eer en rechten de re-integratie van de veroordeelde op de arbeidsmarkt, waardoor hij kan bijdragen aan de economie en de maatschappij.

B.14. Uit de voorgaande uiteenzettingen blijkt dat artikel 622 van het Wetboek van strafvordering onevenredige gevolgen heeft ten aanzien van kwetsbare personen die zich sinds hun veroordeling onberispelijk hebben gedragen, die hun vrijheidsstraffen hebben uitgevoerd, die inspanningen doen om hun geldstraf te betalen en die zich ertoe verbinden het saldo ervan te betalen.

De mogelijkheid voor de veroordeelde om aan de Koning genade te vragen, brengt die vaststelling niet in het geding, aangezien de genade, in tegenstelling tot het herstel in eer en rechten, geen recht is maar een gunst, en dat de Koning dienaangaande over een ruime discretionaire bevoegdheid beschikt.

B.15. In zoverre het niet voorziet in de mogelijkheid voor de kamer van inbeschuldigingstelling, die over een aanvraag tot herstel in eer en rechten moet beslissen, om de verzoeker te ontslaan van de voorwaarde van de volledige betaling van de geldstraffen wanneer hij in de onmogelijkheid verkeert om zich van die betaling te bevrijden, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit dat niet aan hem kan worden toegeschreven, is artikel 622 van het Wetboek van strafvordering niet bestaanbaar met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet.

Het komt de wetgever toe die lacune weg te werken.

Aangezien de in B.14 en in B.15 gemaakte vaststelling van de lacune is uitgedrukt in voldoende nauwkeurige en volledige bewoordingen die toelaten de in het geding zijnde bepaling toe te passen met inachtneming van de referentienormen ten aanzien waarvan het Hof zijn toetsingsbevoegdheid uitoefent, staat het aan het verwijzende rechtscollege een einde te maken aan de schending van die normen.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 622 van het Wetboek van strafvordering schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het niet voorziet in de mogelijkheid voor de kamer van inbeschuldigingstelling om de verzoeker te ontslaan van de voorwaarde van de volledige betaling van de geldstraffen wanneer hij aantoont dat hij in de onmogelijkheid verkeert om zich te bevrijden van die betaling, hetzij wegens zijn onvermogen, hetzij wegens enig ander feit waaraan hij geen schuld heeft.

Aldus gewezen in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, op 24 september 2026.

De griffier,

De voorzitter,

Nicolas Dupont

Pierre Nihoul